

Sygn. akt II Ca 289/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 maja 2014 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Jerzy Dydo

Sędziowie: SO Alicja Chrzan

SO Maria Kołcz

Protokolant: Agnieszka Ingram

po rozpoznaniu w dniu 20 maja 2014 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki z o.o. w S.

przeciwko M. R.

o zapłatę 84.981 zł

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Świdnicy

z dnia 14 listopada 2013 r., sygn. akt I C 446/13

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanej na rzecz strony powodowej 1.800 zł kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 289/14

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 14 listopada 2013r. Sąd Rejonowy w Świdnicy I Wydział Cywilny zasądził od pozwanej M. R. na rzecz strony powodowej (...) Spółka z o.o. w S. 84.980,59zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP oraz obciążył ją kosztami.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Dnia 8.07.2011r. za numerem (...)została zawarta umowa pożyczki konsumenckiej na cele mieszkaniowe pomiędzy (...)we W.a M. R.. Na mocy umowy przekazano pozwanej kwotę 75.000 zł na spłatę zobowiązań pożyczkodawcy zaciągniętych na cele mieszkaniowe w oparciu o inne umowy – z 18.01.2010r., 23.03.2010r., 19.01.2010r. Spłata pożyczki następować miała w ratach płatnych bez wezwania zgodnie z planem spłat (pkt 10). W przypadku nieterminowej spłaty pożyczki należność z tego tytułu stawała się w dniu następnym należnością przeterminowaną. Od niespłaconego w całości lub w części kapitału, a od dnia wniesienia pozwu od całości zadłużenia, pobierane są odsetki według zmiennej stopy procentowej wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego Narodowego

Banku Polskiego (pkt 23). (...)zastrzegł prawo do wypowiedzenia umowy z 30-dniowym terminem wypowiedzenia i postawienia całej pożyczki wraz z odsetkami w stan natychmiastowej wymagalności w przypadku stwierdzenia, że warunki udzielenia pożyczki nie zostały dotrzymane, a także w przypadku, gdy Pożyczkobiorca nie zapłaci w terminach określonych w umowie pełnych rat pożyczki za co najmniej dwa pełne okresy płatności (pkt 26). Przewidziano oprocentowane według zmiennej stopy procentowej ustalonej przez Zarząd (...), wynoszącej w dacie zawarcia umowy 17,75% w skali roku (pkt 1.4). Pożyczkobiorca wyraził zgodę na dokonanie przez (...)przelewu wierzytelności w przypadku przeterminowania całości lub części należności z tytułu udzielonej przez (...)pożyczki - na rzecz (...) Sp. z o.o.w S.i przekazanie przez (...)jego danych osobowych do tego podmiotu celem prowadzenia działań windykacyjnych (pkt 30). Zastrzeżono, że zmiana umowy wymaga formy pisemnej pod rygorem nieważności, zaś za takową zmianę nie uważa się zmiany stopy procentowej odsetek (pkt 31). Wierzytelność z umowy była zabezpieczona hipotecznie do kwoty 112.500 zł. Umowa została podpisana przez obie strony. Pozwana wskazała jako swój adres S., ul. (...).

(...) wzywał pisemnie - poprzez wysyłanie przesyłek pocztowych adresowanych na miejsce zamieszkania pozwanej wskazane w umowie pożyczki - do spłaty zaległości z tytułu umowy w pismach z dnia 22.09.2011r., 24.10.2011r., 22.12.2011r., 8.02.2012r. W każdym z wezwań informowano pozwaną o aktualnej wysokości zadłużenia, wzywano do zapłaty w terminie 7 dni, informowano o stopie zadłużenia przeterminowanego wynoszącej czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP oraz zastrzeżono prawo do wypowiedzenia umowy oraz postawienia całego zadłużenia w stan natychmiastowej wymagalności.

Pismem z dnia 20.02.2012r. (...)wypowiedział umowę pożyczki wobec zaprzestania terminowej spłaty pożyczki. Zastrzeżono postawienie w stan natychmiastowej wykonalności całej niespłaconej części pożyczki (wynoszącej wówczas 5.986,39 zł, zatem więcej niż dwie pełne raty) wraz z należnymi odsetkami z upływem 30 dni od otrzymania niniejszego wypowiedzenia. Informowano pozwaną, iż stopa zadłużenia przeterminowanego wynosi czterokrotność stopy kredytu lombardowego NBP. Przesyłka pocztowa została wysłana na adres pozwanej wskazany w umowie pożyczki 20.02. 20102r. Po dwukrotnym awizowaniu przez pocztę, w braku podjęcia przez adresata, została zwrócona nadawcy.

Dnia 23.10.2012r. (...)we W.dokonała cesji wierzytelności wynikających z umowy zawartej z pozwana na rzecz (...). w L. a ten z kolei na rzecz (...) Spółki z o.o.w S.. W załączniku wskazano, iż wierzytelność dotyczy umowy zwartej z M. R.za numerem (...), określonej wówczas wartością 78.595,67 zł, ze wskazaniem zabezpieczenia hipotecznego do kwoty 112.500 zł.

Spłata pożyczki winna następować do 7-go dnia danego miesiąca poprzez zapłatę rat miesięcznych w kwotach po 1.892,15 zł. Od początku umowy pozwana dokonywała wpłat nieregularnie, w kwotach nie odpowiadających planowi spłat pożyczki. Doprowadziło to do powstania zaległości, wystosowania wezwań do zapłaty oraz postawienia całej należności w stan wymagalności. W rozliczeniu powódka ujęła wpłaty pozwanej:

- 27,54 zł z 7.08.2011r. zaliczając na poczet odsetek zwykłych umownych,
- 1.864,61 zł z 8.08.2011r. zaliczając na poczet kapitału głównego pożyczki (907,39 zł) oraz odsetek umownych zwykłych (957,22 zł),
- 36,36 zł z 7.09.2011r. zaliczając na poczet odsetek zwykłych umownych,
- 1.903,86 zł z 23.09.2011r. zaliczając na poczet kapitału głównego pożyczki (773,94 zł) oraz odsetek umownych zwykłych (1.091,78 zł), odsetek umownych karnych (8,14 zł) oraz opłaty za wezwanie do zapłaty (30 zł),
- 91,23 zł z 7.10.2011r. zaliczając na poczet odsetek zwykłych umownych,
- 3.775 zł z 14.11.2011r. zaliczając na poczet kapitału głównego pożyczki (1.611,07 zł) oraz odsetek umownych zwykłych (2.101,86 zł), odsetek umownych karnych (24,07 zł) oraz opłaty za wezwanie do zapłaty (38 zł),

- 215,12 zł z 7.12.2011r. zaliczając na poczet odsetek umownych,

- 2.500 zł z 20.02.2012r. zaliczając na poczet odsetek umownych zwykłych (2.004,77 zł), odsetek umownych karnych (72,27 zł) oraz opłaty za wezwanie do zapłaty (423 zł),

- 10 zł z 24.05.2012r. zaliczając na poczet odsetek umownych karnych.

Na datę wniesienia pozwu 2.11.2012r. zadłużenie pozwanej wynosi 84.980,59 zł, z czego niespłacony kapitał pożyczki 71.707,60 zł, skapitalizowane odsetki karne 10.412,07 zł oraz 2.860,92 zł niespłaconych odsetek zwykłych umownych.

M. R. w 2012r. rozpoczęła prowadzenie działalności gospodarczej. Mieszka w S. przy ul. (...) wraz z mężem, który nazywa się V. K.. Pozwana podpisała umowę pożyczki ze (...). Nie płaciła świadczeń obciążających ją zgodnie z umową. Nie zajmowała się realizacją umowy – miał to robić jej mąż w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej w związku z dzierżawieniem nieruchomości od pozwanej. Wpłaty takie należy księgować, ewidencjonować, podlegają rozliczeniu w Urzędzie Skarbowym. Po otrzymaniu wezwania z sądu pozwana wyjaśniała sprawę z mężem, ale on jej nie przekazał żadnych dokumentów związanych z jego zastępczym wykonaniem umowy, z dokonаныmi płatnościami. Wezwania do zapłaty mógł odbierać mąż pozwanej. Pozwana z nim nie rozmawiała, pokłócili się, ale pomimo tego zleciła mu dokonywanie płatności z tytułu umowy. Sama się nią przestała zajmować. Nie kwestionuje rozliczenia zadłużenia przedstawionego przez stronę powodową. Sama nie dysponuje żadnymi dokumentami spłaty pożyczki, nie wie, dlaczego nie żądała, by takowe przekazał jej mąż, jeśli by je posiadał; nie wie dlaczego on ich nie przedstawił po doręczeniu wezwania sądowego. Mąż pozwanej obecnie już nie wydzierżawia nieruchomości, z czego dochody miały być przeznaczane na spłatę pożyczki (...), ogłosił upadłość.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał, że powództwo jest zasadne. Podstawą roszczenia powoda była zawarta przez pozwaną umowa pożyczki. Fakt zawarcia pożyczki pozwana potwierdziła podczas przesłuchania. Pozwana potwierdziła również, że nie spłaciła pożyczki, spłatami miał się zajmować jej mąż. Zgodnie z treścią umowy to pozwana była pożyczkobiorcą zobowiązany do spłaty pożyczki, zaś jakakolwiek zmiana umowy wymagała formy pisemnej – i oczywiście zgody (...) lub jego następcy prawnego.

Także zmiana dłużnika wymagała zgody wierzyciela (art. 519§2 kc).

Sąd Rejonowy uznał, że skoro pozwana zalegała ze spłatą pożyczki, mimo wcześniejszych wezwań do zapłaty, to skuteczne było postawienie zobowiązania w stan natychmiastowej wykonalności i wypowiedzenie umowy. Sąd Rejonowy uznał, że doręczenie pism wzywających pozwaną do zapłaty i wypowiadających umowę było skuteczne, bowiem skierowane były n adres powódki, przesyłki odbierał jej mąż lub nie były odbierane mimo dwukrotnego awizo. Wszelkie deklarowane przez powódkę spłaty pożyczki zostały uwzględnione i rozliczone ze wskazaniem sposobu zarachowania przez wierzyciela. Pozwana nie dysponowała żadnymi dokumentami dotyczącymi wykonania umowy lub dowodom spłaty zadłużenia – dokonany nawet jeszcze na rzecz (...).

Pozwana nie wskazywała również, że takie dokumenty posiada jej mąż, nie zwracała się do Sądu, aby zobowiązał go do przedłożenia dokumentów spłaty. Ostatecznie sama pozwana zeznała, że nie spłaciła pożyczki, a podstawione przez stronę powodową rozliczenie jest prawidłowe. Z tych względów Sąd Rejonowy uznał za zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy i służące przedłużaniu postępowania żądanie strony powodowej dopuszczenia dowodu z przesłuchania świadka – męża powódki – po jego niestawiennictwie na rozprawę na wezwanie sądu. Według Sądu Rejonowego przesłuchanie tego świadka zmierzałoby w istocie do obejścia zakazu zastępowania dowodu z dokumentu dowodem z zeznań świadka. W umowie przewidziano bowiem formę pisemną, która winna być stosowana do potwierdzenia wykonania jej postanowień, nadto ustawa o rachunkowości takiej samej formy wymaga dla ewidencjonowania czynności podlegających opodatkowaniu, a taki charakter miała mieć spłata rat pożyczki przez męża pozwanej w ramach prowadzonej przez niego działalności gospodarczej.

Sąd Rejonowy uznał, że wierzytelność z tytułu pożyczki skutecznie została przelana na rzecz strony powodowej, co zostało wykazane umową sporządzoną w formie aktu notarialnego i dołączonym do umowy załącznikiem z wykazem

przelanych wierzytelności. Pozwana wyraziła przy tym w umowie zgodę na zbycie wierzytelności z umowy pożyczki. Według Sądu Rejonowego również przedłożony już po zamknięciu rozprawy dowód wpłaty 4.000zł nie może być uznany, ponieważ nie wskazano w nim na poczet, której z umów pokonano wpłaty, zaś pozwana zaciągała kilka umów pożyczek.

Sąd Rejonowy nie uwzględnił zarzutu swojej niewłaściwości rzeczowej uznając, że wartość przedmiotu sporu w rozpoznawanej sprawie stanowi sam kapitał pozostały do spłaty w wysokości 71.707,60zł a do wartości przedmiotu sporu nie wlicza się odsetek pożytków i kosztów, żądanych obok roszczenia głównego (art.20 kpc).

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art.98 kpc.

Od wyroku Sądu I instancji apelację złożyła pozwana zaskarżając wyrok w całości i zarzucając:

1. naruszenie art.20 kpc poprzez uznanie, iż skapitalizowanych odsetek nie zalicza się do wartości przedmiotu sporu, podczas gdy skapitalizowane odsetki nie są odsetkami w rozumieniu art.20 kpc,
2. naruszenie art.17 pkt 4 kpc w zw. z art.497¹§1 kpc i art.505³⁶kpc poprzez rozpoznanie sprawy przez sąd niewłaściwy, tj. sąd rejonowy, co spowodowało nieważność postępowania,
3. naruszenie art.316§2 kpc poprzez odmowę otwarcia rozprawy na nowo, choć wymagały tego powołane nowe dowody w sprawie,
4. naruszenie art.233§1 kpc poprzez odmowę przeprowadzenia powołanych

przez stronę pozwaną dowodów, choć jak wykazano były one niezbędne wobec możliwej nieważności umowy przelewu wierzytelności, a więc i podważenia legitymacji procesowej powoda, a także innych istotnych okoliczności dotyczących rozliczeń między pozwaną a (...),

5. naruszenie art.720 kc oraz art.481 kc, 482 kc i 359 kc w zw. z art.509 kc poprzez uznanie, iż doszło do skutecznego przeniesienia wierzytelności na powoda i posiada on legitymację czynną w procesie

i wniosła o:

1. zmianę wyroku w całości i oddalenie powództwa powoda w całości,
2. zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, względnie
3. uchylenie wyroku Sądu I instancji w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji,
4. zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania za dwie instancje.

Sąd Okręgowy zważył:

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń podstawy faktycznej rozstrzygnięcia i właściwie zastosował przepisy prawa materialnego.

Wprawdzie trafny jest zarzut apelacji, że Sąd Rejonowy naruszył przepis art.20 kpc uznając, że wartość przedmiotu sporu w rozpoznawanej sprawie ogranicza się tylko do kwoty 71.707,60 zł tj. do kwoty niespłaconego kapitału, to uchybienie formalne nie miało jednak istotnego wpływu na przebieg postępowania i prawidłowość rozstrzygnięcia sprawy. Odsetki nie są dochodzone obok świadczenia głównego, jeżeli następuje zmiana ich charakteru z należności okresowej na kwotę poddaną oprocentowaniu, czyli kapitał. Przepis art.20 kpc nie ma zastosowania do wypadku kapitalizacji odsetek w prawnym znaczeniu (tak SN w postanowieniu z dnia 28.11.2008 r V CZ 78/08 Lex nr 784223).

W rozpoznawanej sprawie strona powodowa domagała się oprócz spłaty kapitału również spłaty skapitalizowanych odsetek z dalszymi odsetkami, a zatem odsetki straciły charakter należności okresowej stając się kapitałem. W konsekwencji Sąd Rejonowy naruszył również przepis art.17 pkt 4 kpc i art.505³⁶§2 kpc uznając się właściwym rzeczowo do rozpoznania sprawy. Nie spowodowało to jednak nieważności postępowania. Zgodnie z art.379 pkt 6 kpc nieważność postępowania zachodzi jeżeli sąd rejonowy orzekł w sprawie, w której sąd okręgowy jest właściwy bez względu na wartość przedmiotu sporu, chodzi więc wyłącznie o sprawy wymienione w art.17 pkt 1-3 i 4⁴ kpc. Skutki rozpoznania sprawy przez sąd rejonowy zamiast sądu okręgowego, który był właściwy, ponieważ wartość roszczenia majątkowego przekraczała 75 000 zł należy oceniać jedynie w kategoriach uchybienia proceduralnego i jego znaczenia dla przebiegu postępowania. Według Sądu Okręgowego to uchybienie proceduralne nie miało istotnego wpływu na przebieg postępowania. Podniesiony w apelacji zarzut nieważności postępowania nie jest więc trafny.

Nietrafne są również zarzuty apelacji naruszenia art.316§2 kpc i art.233§1 kpc. W sytuacji gdy pozwana w swoich zeznaniach stwierdziła, że „nie ma pojęcia dlaczego Sąd ma na okoliczność płatności słuchać jej męża zamiast oprzeć się na dokumentach płatności” oraz stwierdziła „nic nie kwestionuje z rozliczenia zadłużenia złożonego przez stronę pozwaną” i nie przedstawiła żadnych dowodów spłaty pożyczki przyznając jednoznacznie fakt jej zaciągnięcia i niespłacenia, Sąd Rejonowy miał podstawy by pominąć dowód z przesłuchania w charakterze świadka męża powódki. Zasadniczo mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności były już ustalone. Nie było podstaw do otwarcia zamkniętej rozprawy, ponieważ nie ujawniły się żadne istotne okoliczności po jej zamknięciu. To pozwana do zamknięcia rozprawy powinna przedstawić wszelkie dowody, w tym dowody spłaty pożyczki. Umowa dzierżawy nie miała żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy. Pismo wypowiedające umowę pożyczki znajduje się w aktach sprawy wraz z dowodem doręczenia tego pisma. Poza tym wszelkie zgłaszane w piśmie procesowym pozwanej z dnia 4 listopada 2013r. były spóźnione. Niezrozumiałą jest zarzut naruszenia art. 233§1 kpc w kontekście odmowy przeprowadzenia dowodów wobec możliwości nieważności umowy przelewu i braku legitymacji procesowej strony powodowej. W aktach sprawy są poświadczane za zgodność z oryginałem zawarte w formie aktów notarialnych umowy przelewu wierzytelności, które w sposób niebudzący wątpliwości wykazuje fakt dokonania przelewu wierzytelności z umowy pożyczki zawartej przez pozwaną na rzecz strony powodowej.

Nietrafny jest wreszcie zarzut naruszenia prawa materialnego w szczególności art. 720kc oraz art. 481 kc art.482 kc w związku z art. 509 kc. Fakt zawarcia umowy pożyczki, wykaz dokonanych przez nią spłat i zaległości wynika z przedłożonych przez stronę powodową dokumentów.

Pozwana potwierdziła te fakty jak również nie wniosła zastrzeżeń do przedłożonego przez stronę powodową rozliczenia zadłużenia.

W tej sytuacji Sąd Rejonowy prawidłowo zasądził od niej dochodzona pozwem kwotę wraz z odsetkami.

Z powyższych względów na podstawie art. 385 kpc apelacja podlegała oddaleniu.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 kpc.